

UNIVERSAL
LIBRARY

OU_200792

UNIVERSAL
LIBRARY

‘ಕಾಲದ ಕರೆ’

ಗಂಗಾಧರ ಚಿತ್ತಾಲ

ಪರ್ಣಕುಟಿ ಗ್ರಂಥಮಾಲೆ
ಗೋಕರ್ಣ

ಮುಕ್ತೆ ೧೯೪೮

ಸಂಪಾದಕರು :

ವಿ. ಜಿ. ಭಟ್ಟ ಎಂ. ಎ.
ಗೌರೀಶ ಕೈಕೆಡೆ.

ಸಂಚಾಲಕರು :

ಶಾ. ಗ. ಗೋಪಿ

ಸಮ್ಮ. ಮೂರಾಟಗಾರರು :

ಸಮಾಜ ಪುಸ್ತಕಾಲಯ, ಧಾರವಾಡ

All Rights reserved by the author

ಕ್ರಯ : ಒಂದು ರೂಪಾಯಿ

ಮುದ್ರಕರು :

ಎಸ್. ಎಮ್. ಕುಲಕರ್ಣಿ
ಲಲಿತ ಮುದ್ರಣಾಲಯ
ಧಾರವಾಡ

ಪ್ರಕಾಶಕರು :

ಎಚ್. ಬಿ. ಸವಲುರ್

ಮ್ಯಾನೇಜರ್,

ಹಿಂದಮಾತಾ ಮುದ್ರಣಾಲಯ

ಧಾರವಾಡ

(ಪರ್ಣಕುಟಿ ಗ್ರಂಥಮಾಲೆಯ ಪರವಾಗಿ)

ಕವನಗಳ ಕ್ರಮ

	ಪುಟ		ಪುಟ
೧ ಅಹ್ವಾನ	೧	೧೩ ಮಧುಮಾಸ	೨೨
೨ ದಿಗ್ವಿಕ್ರಾಂತ	೩	೧೪ ನಿಸರ್ಗ ದರ್ಶನ	೨೩
೩ ಕೊಸ ಹುಟ್ಟು	೬	೧೫ ತಾಯನ್ನು ನೆನೆದು	೨೫
೪ ನಾದೋನ್ಮಾದ	೭	೧೬ ಆವೇಶ	೨೮
೫ ನೇಗಲಹರಿ	೯	೧೭ ಜಡುಗಡೆ	೨೯
೬ ಕಾಮೋದಯ	೧೧	೧೮ ದೀಪೋತ್ಸವ	೩೦
೭ ಮಿಲನ	೧೨	೧೯ 'ನಾವು' ನಿರಂಕುಶರು'	೩೧
೮ ನಾನು ಯಾರೊ.		೨೦ ಸುರಿಗೆಗಾರ	೩೨
ನೀನು ಯಾರೊ	೧೩	೨೧ ಇಲ್ಲಿಯ ಜೀವನ	೩೪
೯ 'ಅನಿತ್ತರ ಈ ತಗ್ಗು'	೧೫	೨೨ ನೆಲದ ಮಗ	೩೫
೧೦ ಈ ಮಗ್ಗು ಬಾಳು	೧೬	೨೩ ಯುದ್ಧ	೩೭
೧೧ ಕಾಕೋರಿ	೧೮	೨೪ ಭಯದ ಗೀತೆ	೪೦
೧೨ ಹಸಿರದೇವಿ	೧೯	೨೫ ಶಾಂತಿಗೀತೆ	೪೩

ನೂರು ಮಾತನಾಡಿ ಕರೆಯು
ತಿಹುದು ಜೀವಸೃಷ್ಟಿಯು
ನೂರು ಭಾವವಾಗಿ ತೆರೆಯು
ತಿಹುದು ಅತ್ಯದೃಷ್ಟಿಯು

ಭಾವ ಭಾವ ಬೇಡುತಿಹುದು
ಹಾಡಿನಂಥ ಮಾತನೆ
ಇಲ್ಲದಿರಲು ಮರಣದಂಥ
ಮೂಕಮೌನ ಯಾತನೆ

ಅಂತೆ ಹರಿಯಿತ್ತಿಲ್ಲೆ ಹಾಡು
ಇಲ್ಲ ಬೇರೆ ಭಾಷೆಯು
ಸೃಷ್ಟಿಯೆದೆಯ ಪಡಿನುಡಿಯಲು
ಜೀವಕೇನೊ ಅಶೆಯು

ಆಹ್ವಾನ

ಜೈತ್ರಯಾತ್ರೆಯೆಂದೊ ಎನೊ ಬಂದೆ ಜನ್ಮ ತಾಳೆ
ಬೆನ್ನೆ ಭಾನು-ಉದಯವಿತ್ತು ಅಭಯವೆಂದು ಸಾರಿ
ವಿಶ್ವ ಕರೆಯುತ್ತಿತ್ತು ವಿಜಯರಂಗದಂತೆ ತೋರಿ :

“ ಕಾಲಗರ್ಭದಲ್ಲಿ ಬಾಲತೇಜ ಬೆಳೆವುದೊಂದು
ಅದುನೆ ನಿನ್ನ ಧೈರ್ಯದೋಜವದುನೆ ಭಾಗ್ಯಬಿಂದು
ಜೀವಸತ್ಯವ ತೆರೆಯೊ ಆ ದಿವ್ಯ ದಿಶೆಯಲಿಂದು.

ದಿನವು ಬಾನ ಬಸಿರಿಂದ ಬೆಳಕು ಬೆಳೆವ ವೈಭವಾ
ಸಂಧ್ಯೆ ಇಂದ್ರಮಾಯೆಯಿಂದ ಬರೆವ ಸ್ವರ್ಣರಾಗವಾ

ನಿಶೆಯು ನೀಲವಾಗಿ ತೆರೆವ ತಾರಾಂಕಿತ ಶಾಂತಿಯು
ಉಜೆಯು ಮೋಹಮುಗ್ಧಿಯಂತೆ ತಳೆವ ಅರುಣ ಕಾಂತಿಯು

ಭಾಷೆ-ಭಾವವೇನಿದಾವ ಜೈತನ್ಯ ರೀತಿಯೋ
ಕಂಡಕಡೆಗು ಚೆಲುವ ಒಲವ ನಲವ ಮಾಲೆ ಮಾಲೆಯೋ

ಜೀವಮಾಯೆ ಮೋಹಕಾಯೆ ಚಿರನೂತನ ಚೇತನೆ
ದಿನವು ಈ ಧಂತ್ರಿಮಾತೆ ಒರೆಯುವಳಾ ಮಾತನೆ.

ಬಾನ ನೀಲಧ್ಯಾನವದನೆ ಕಂಡು ನಿತ್ಯ ನಲಿವುದೋ
ತನ್ನ ಹರ್ಷದಮೃತಸ್ಪರ್ಶವದಕೆ ಗಾಳಿ ತರುವುದೋ.

ಪಾರವಾರ ತೆರೆವುದೋ ಪ್ರಪುಲ್ಲ ಜಲೋಲ್ಲಾಸವಾ
ಕಾಲ ಮಾಸ ಮಾಸ ಕುಣೆವ ಋತುವಿಲಾಸರಾಸವಾ

“ ಎಂಥ ಭವ್ಯ ರಂಗವಿದೋ
 ದಿನವು ದಿವ್ಯ ಸಂಗವಿದೋ—

ಜಿಳೆ ಅಥಾರಗ ಉಲವನು
 ನಡೆಯೋ ಮುಂದೆ, ಕಡೆಯೊ ಒಂದೆ ಸಿದ್ಧಿಯಮರ ಫಲವನು ”

—ಎಂಥು ಜೀವದಾಳದಿಂದ ಮಾರ್ಗೋಳಗ ಬಂದುದೋ
 ಅವುದೇನೋ ಶಕ್ತಿ ದೇವಶಕ್ತಿಯಂತೆ ನಿಂದುದೋ.

ಅಶೆಯೋಳು ಸೆಳೆಯುತ್ತಿತ್ತು ಮುಗಲಗಂಗೆಯುದರಕೆ
 ಎದೆಯ ಬಯಕೆ ಬೆಳೆಯುತ್ತಿತ್ತು ಬಿದಿಗೆ ಬಿಂಬದಧರಕೆ.

ಪ್ರಾಣ ಚೇತರಿಸಿ ನಿಂತು ಮೇರುಧೀರನಂದದಿ
 “ ಎಂದು ಬಹುದೋ ? ” ಎಂದು ಕಾಯುತ್ತಿದ್ದ ದಿಗ್ವಿಗಂತದಿ !

ದಿಗ್ಭ್ರಾಂತ

ಕರೆದ ದಾರಿ ಬೇರೆ, ಮತ್ತೆ
ತೆರೆದ ದಾರಿ ಬೇರೆಯೇ !
ಹಾತೂರಿದು ನಡೆವರನ್ನು
ಹಾದಿಗಿಡಿಸುತ್ತಾರೆಯೇ ?

ಅವುದೇನೋ ಭಾವಲೋಕ
ದೇವಲೋಕದಾದದಿ
ತಾನೆತಾನೆಯಾಗಿ ಬಿಳಿದು
ಸೆಳೆದು ಪ್ರೇಮಬಂಧದಿ,
'ಬಾ' ಎಂದು ನಿಲಲು ಅಂದು
ಎಕೊ ಹೇಳಿಕೇಳದೆ
ನೀನಾಗಿಯೆ ಕೈಗೆ ಕೈಯು-
ನಿತ್ತು ನಡೆಸಿ, ಕಾಣದೆ
ನೂಕಿ ನಡೆವರೇನೋ ಕ-
ತ್ತಲೆಯ ಹಾಳು ಕೊಳ್ಳಕೆ ?
ಬಿಳಕ ಸೀಮೆ ತುಳದ ಕಾಲು
ಹೇಸೆ ಕೆಸರ ಹಳ್ಳಕೆ ?

ಎನೋ ಕೈಯ ಮಾಟವಯ್ಯೊ
ಎನೋ ಕಣ್ಣುಕಟ್ಟಿದು -
ಎಲ್ಲೊ ಎಂದು ಹೊರಟ ಹಾದಿ
ಎಲ್ಲೊ ಬಂದು ಹತ್ತಿತು !
ದಿನದ ನಡೆಯು, ದಿನದ ನಿಲುವು,
ದಿನದ ಹವಣು-ಹಂಬಲ -
ಕಣ್ಣು ಮುಚ್ಚಿ ತೆರೆಯಲಿಗ
ಕೊಸಂತೇಕೊ ಬೆಂಬಲ ?

ಬೆಳಕ ಹಬ್ಬವಾಗಿ ಹಗಲು

ಬೆಳೆಯುತ್ತಿತ್ತು ಈಗಲೆ :

ಬಂಜೆ ಸಂಜೆಯಾಗಿ ಸಾಯು

ತಿರುದು ! - ಕೊನೆ ಇದಾಗಲೆ ?

ಗಾಸಿಗೊಂಡ ಜೀವ ನೆನಪು-

ನಾಡನರಸಿ ತೋಲಿತು

ಎಲ್ಲಿ ತಡೆದೆ, ಎಲ್ಲಿ ಕೆಡೆದೆ

ನಯ್ಯ ಎಂದು ನರಳಿತು.

ಗಾಳಿಯೊಟ ಬೆಳಕಿನಾಟ

ನೆಲದ ಜಲದ ಲೀಲೆಯು

ದಾರಿಯುದ್ದ ನಡೆಯುತ್ತಿರಲು ,

ಹೂವ ಹೂವ ಮಾಲೆಯು

ಕಣ್ಣ ತುಂಬಿ ಹರಹಿತೇಕೊ ,

ಹಿಗ್ಗಿ ನಡೆದನಂಚಿಗೆ ;

ನುಂಗಿತಯ್ಯ ಕಣವೆಯಾಳ -

ಎನು ಹೊಂಚು ಹಂಚಿಕೆ !

ಪಾರಯಿಸುವ ಹಸುಳೆ ಜೀವ

ಬಲ್ಲುದೇನು ಹಾದಿಯು

ಉಬ್ಬು-ತಗ್ಗು , ಹದವು , ಹದನು ?

ಧೈಯದ ಭವ್ಯೋದಯ

ವೊಂದೆ ನಂಬಿ ನಡೆಯಿತದು

ಹೂವುಗನಸ ತೋರದೆ

‘ ಇತ್ತ ಬಾರೊ , ಹೀಗೆ ಬಾರೊ ’

ಎಂದು ಕರೆಯಬಾರದೆ ?

ತಪ್ಪಿದಡಿಗೆ ತಳವಿಲ್ಲದ

ಪಾತಾಳವೆ ತೆರೆದರೆ

ಬಾಳಿಗೇನು ಅರ್ಥ ? ಬರಿಯ
ವ್ಯರ್ಥ, ವಿಧಿಯ ಕೈಸೆರೆ !

ತಪ್ಪಾಯಿತು ಒಪ್ಪಿದೆ ಎಂ-
ದಾನು ದಿನವು ಅತ್ತರೂ
ತಪಿಸಿ ರಪಿಸಿ ನವೆದು ಸವೆದು
ಎದ್ದು ಬಿದ್ದು ಸತ್ತರೂ ,
' ಬೇಡಲೇಕೂ ಕಾಡಲೇಕೂ
ಇನ್ನು ನರಕವೇ ಗತಿ '
ಎಂಬ ತೆರದಿ ಸೆಡೆದು ನಿಂತೆ,
ಪಡೆದೆ ನಿನ್ನ ಪದಹತಿ !
ಇದಾವ ತೆರ ಪರೀಕ್ಷೆಯೋ
ಇದಾವ ಪರುಶ-ಪೌರುಷ
ವೀರ ಧೀರ ಜೀವವೋಂದು
ಒಂದೆ ವಿಕಟ ವಿಧಿವಶ !

ದಮನ ಸಾಕು, ಶಮನ ಬೇಕು,
ಓ ಕಾರುಣ್ಯಾಸನ !
ಎನು ಬಂತು ವಿಧಿಸೆ ಇಂತು
ಬರಿಯ ಘೋರ ಶಾಸನ ?
ದೀನನಾಗಿ ರೀನನಾಗಿ ,
ಕ್ಷಮೆಯು ಎಂದು ಒರುವದೋ
ತಾಯಂತೆಯೆ ಮೈಯ ತಡವಿ
ಉದ್ಧಾರವ ತರುವದೋ
ಎಂದು ನಿಂತೆ - ಆಹಾ ಬಂತೆ
ಬಡಿಸಲು ಈ ಬಂಧನ !
ದೇವದೂತೆ , ಜೀವಮಾತೆ !
ಇರಲಿ ನಿನಗೆ ವಂದನ !

ಹೊಸ ಹುಟ್ಟು

ಮುಗಿಯಿತನ್ನು ಈ ಜಗದ ಬಂಧ , ಇನ್ನಿಲ್ಲ ಹಿಂದು ಮುಂದು.
ತಾರೆಗಳ ಲೋಕಕೂ ತುಡಿಯುತ್ತಿದ್ದ ಮನದಾಸೆ ಕಡಿಯಿತು

ತುಳುಕು ಬಾಳು ಹಾ ಗಳಕನೇಕೂ ಕೈಯಿಂದ ಜಾರಿ ಜಿಲ್ಲೆ
ಮಣ್ಣು ಕೂಡಿತನ್ನುಳಿದುದೇನು ?- ತಬ್ಬಲಿಯೊ ಜೀವವಿಲ್ಲ.

ತೆರವೋ ತೆರವು ಈ ಜಗದ ಹರಹು. ತಾಯಂತೆ ಕಂಡ ನೆಲವೇ
ಜೀವಸಂಪದವ ಕಸಿದುಕೊಂಡು ವಿಧಿಯಂತೆ ನಿಂತಿತಲವೇ !

ಸಿಡಿದೆದ್ದೆನೆಂದು ಬಿರುಗಾಳಿಯಂತೆ ದಿಕ್ಕಿಲ್ಲವತ್ತ ನಡೆಯೆ !
ಎಸು ನಡೆದರಿನ್ನೀಸು ಬೆಳೆವ ನೆಲ-ಬಾಸ ಸರೆಯನೊಡೆಯೆ !

ಎಕೊ ಎನೊ ಹೊಸಹುಟ್ಟಿನಂತೆ ಮುಂಜಾವು ಬೆಳೆದು ಬಂತು.
ಬೆಳಕಾಡುತ್ತ ಹಸುಗೂಸಿನಂತೆ. ಶುಭವಾಗಿ ಬಾಗಿ ನಿಂತು

ಕರೆದಿತ್ತು ಬಾಸು. ಎಡಬಲಕು ಮರದೊಳೆಲಿ ಎಲೀ ಹೂವು ಕೂ;
—ಇಂಥ ವಾರಿಯರೆ ನಡೆವೆನೆನ್ನಿತೋ ಮರೆತು ಎಂಥ ನೋವೂ.

ನಾದೋನ್ನಾದ

ಜೀವದುಂಬಿ ತೋತನವೆನುತಿರಲು ಮೃದು ಮೃದಂಗವು
ತರತರಂಗವಾಗಿ ತಲೆಯುತಿರಲು ತಾಲರಂಗವು

ಮುಗ್ಧವಾಗಿ ಸೂಸುತಿರಲು ವೇಣು ಮೋಹನಾದವಾ
ಮೈದುಂಬಿ ತರುತಲಿರಲು ಸರ್ತನೋನ್ನಾದವಾ

ಶೃಂಗಧವು ಸ್ಪಂದಿಸೆ, ಸಿಳಿದೆಳೆಯೆ ಭಾವಬಂಧನಾ
ರಾಸಕೆಂದು ಸಿಂಹರಂದು ರಾಘ ನಂದನಂದನಾ

ಮಧುವನವದು ಮುದದಿ ಮೈತುಂಬ ಹೂತು ನಲಿಯಿತು
ನೆಳಲ ನೀಡಿ ಶ್ಯಾಮಲ ತಮಾಲ ತಲೆಯನೊಲಿಯಿತು

ಲಹರಿ ಲಹರಿಯಾಗಿ ಕಂಪಿಸಿತು ಸವನವಾಹವು
ತರಲತರಂಗಿತವದಾಯ್ತು ಯಮುನ ಜಲ ಕ್ರವಾಹವು.

ಧಮನಿ ಧಮನಿ ಧುಮುಧುಮೆನಿಸೆ ವಾದನೋಲ್ಕಾಸವು
ತರಂಗೋತ್ತರಂಗವಾಗಲಂಗ ವಿನಾಸವು .

ನಾದದುನ್ನಾದವೇರೆ ಸುಪ್ತ ಚೈತನ್ಯವೇ
ಮದದಲಿದ್ದು ತೂಗಿದಂತೆ ಮೈಯ ನಿಲುವು ತೂಗಲು,
ತೋಳುಗಳೂ ತೂರಿ ತೆರೆಗಳಾಗಿ ಬಳುಕಿ ತೇಲಲು,

ನಾದ-ಸಂಮೋಹನಕ್ಕೆ ಮೈಮನಗಳ ಸೋಲಿಸಿ
ಅದರ ತೀವ್ರ ಮಾಧುರ್ಯಕೆ ಸೋತು ಕಣ್ಣು ಜೋಲಿಸಿ

ನಾದ ಮಾಯೆ ತೂಗಿದತ್ತ
 ರಾಗಗತಿಯು ನೂಗಿದತ್ತ
 ತಾಲಗತ್ತು ಕುಣಿಸಿದಂತೆ
 ಹಾಡ ಮುರುಕ ಮಣಿಸಿದಂತೆ

ನೋಹಮಂತ್ರ ಮುಗ್ಧರಂತೆ ಸ್ವಚ್ಛಂದ ಮಣಿದರು
 ಉನ್ಮತ್ತರಂತೆ ಮೈಮರೆದು ಸುತ್ತು ಕುಣಿದರು

ತಾನತಾನವೇರಿ ನಾದ ತುಂಬಿ ಗಗನದಂಗಣಾ
 ತನ್ನ ಗತಿಗೆ ತಾನೆ ಮದಿಸಿ ಕುಣಿಯೆ ರಾಗ ರಿಂಗಣಾ

ಮೃದು ಮೃದಂಗ ಸ್ಪಂದನಕ್ಕೆ ಜಗವೆ ಜುಮ್ಮೆಂದಿರೆ
 ನಾದಪಾನ ಮದವದೇರಿ ಗಿಮ್ಮೆಂದು ನಂದಿರೆ

ನೇಣುವಹಾ ಮುಗ್ಧವಾಣಿಯಿಂದ ಒಲವ ತೊರೆಯಿತು
 ಮುಗುದೆಯೆದೆಯು ಓತು ಸೋತು ಕರೆನಂತೆಯೆ ಕರೆಯಿತು !

ವೇಗಲಹರಿ

ಅವುದೋ ಮುಗಲ ಬಿತ್ತರವ ಕನಸನು ಎದೆಯ
ಅಳದೋಗರಿಸಿ, ನಿಲುಕಿತೆಂಬ ಎಣಿಕೆಯಲಿ
ತನ್ನ ತಾನೇ ಮರೆತು ನಿಂತ ನೀರಿನ ಬದುಕು
ಹರಿಗಡಿದು ಹಾವಸೆಯೊಳಗಡಗುತಿದೆ. ಸಲಿಲ-ಚೇ-
ತನಕೆ ಗತಿಹೀನತೆಯ ಮೂರ್ಛ ಬಂದಾವರಿಸುತಿದೆ.

ನನ್ನ ಬಾಳೂ ಕೂಡ

ಹುಸಿ ಚಿಂತನೆಯ ಮಬ್ಬು ಹಬ್ಬಿ ಬರೆ
ನಿರ್ಗತಿಕತೆಯ ಶೂನ್ಯದಲಿ ಲೋಪಗೊಳ್ಳುತ್ತಿದೆ
ಸಲ್ಲದೆಣಕೆಗೆ ಸಿಲುಕಿ !

ಸಾಕು ಈ ವಿಫಲತೆಯು. ವೇಗಮದ್ದೇಗವೇ
ನಾಡಿನಾಡಿಯಲಿಳಿದು ಧುಮ್ನಿಕ್ಕುತ್ತಿದೆ. ಇಗೋ
ಬಿರುಗಾಳಿಯಾಗುವೆನು ! ನುಗ್ಗುವೆನು ಏಳು-ಕಡ
ಲುಗಳ ತೊತ್ತಳ ತುಳಿದು. ಧಿಗ್ಗನೆಯೆ ದಿಗ್ವಾಸ್ತರ
ಗಳನೆಲ್ಲ ತೂರೊಗೆದು ಕೂಗುವೆನು ಪ್ರಳಯ ರೋ-
ಪವಲಿ, ಬಾನ್ವೊಗವ ಭಯಗೊಂಡು ಬಿಳುಪೇರಿ !
ಅಹಾ ಉನ್ಮತ್ತತೆಯೆ ! ಬೊಬ್ಬರಿದು ಉಡ್ಡಾಣ
ಗೈಯುವೆನು ಮರುತ ಮಂಡಲಕೆ. ಪಕಳಿಗಳಂತೆ
ಉದಿ ತೂರುವೆನಲ್ಲಿ ಬೆಳೆವ ಮೇಘಾವಳಿಯ.
ಮಲಯ ಮಂದರ ಮೇರು ಮರೆತು ನಿಂತರು ಈಡೆ
ನನ್ನ ಈ ರುದ್ರ-ಭೈರವ ಗತಿಗೆ ? ಇಗೊ ಕಾನು
ಚೀರುತಿದೆ ತೋಳ ತೆಕ್ಕೆಗೆ ಸಿಕ್ಕಿ ! ಎಲ್ಲೆಲ್ಲ

ಕಲ್ಲೋಲ ಕಲೆಯುತಿದೆ, ಸ್ವೈರ-ದ್ರುತ ಪದಹತಿಗೆ
 ತ್ರೈಭುವನವದರುತಿದೆ, ಬೆದರುತಿದೆ, ಮುದುರುತಿದೆ !

ವೇಗದುದ್ದೇಗವೇ ನಾಡಿನಾಡಿಯಲಿಳಿದು
 ಧುಮ್ಮಿಕ್ಕುತ್ತಿದೆ. ಆಹಾ ಇನ್ನೂನು ಗತಿ ಬೇಕು
 ಇನ್ನೂನು ಗತಿ ಬೇಕು ! ಅಂತವಿಲ್ಲದನಂತ
 ತೆರೆದರೂ ಅದರಂತ ಅರೆಸಿಮಿಸದಲಿ ಪಡೆಯು
 ವಂಥ ಪದಗತಿ ಬೇಕು ! ಆಹಾಹಾ ವೇಗವೇ !
 ಅಳು, ನನ್ನನ್ನಾಳು— ನಿನ್ನಿಂದೆ ಸಾರ್ಥಕತೆ
 ನಿನ್ನಿಂದೆ ಸಫಲತೆಯು. ನನ್ನ ಸರ್ವಸ್ವವಾಗು !

ಕಾಮೋದಯ

ಬೆಳೆದು ನಿಂತಿಹೆ ಹುಡುಗಿ !
 ಕಂಡ ಕಂಡವರ ಎದೆ ಸೆಳೆದು ನಿಂತಿಹೆ ಮತ್ತೆ
 ಎಳೆತನದ ಹೂವುಕಳೆ ಕಾಣಕಾಣುತ್ತೆ ಅಡಗಿ
 ಕಾಮೋದಯದ ಉಷೆಯೆ ಮೈದಾಳಿ ಬಂದಂತೆ
 ನಯನಾಭಿರಾಮವಾಗಿ !

ಇದು ಒಂದು ಸುತುಮಾನ
 ಹರಿಯು ಬಂದರೆ ನೆರೆಯೆ ಬಂದಂತೆ ಮೈಮನಕೆ !
 ತೊನೆಯುತ್ತಿದೆ ಕಣ್ಣಳಲಿ ಬರುವ ಸುಗ್ಗಿಯ ತಾನ !
 ನಿಲುವಿನಲು ಅರನೋ ಕಾದು ನಿಂತಿಹೆ ಭಾವ
 ಸುಳವುದವಿರಾಮವಾಗಿ !

ಏ ತರಳೆ ! ಏ ಮರುಳೆ !
 ಸ್ವಾತಿ ಬರೆ ಮೌಕ್ತಿಕಕೆ ಶುಕ್ತಿ ಬಾಯ್ಬಿಡುವಂತೆ
 ಜೀವದಾಳನೆ ಬಾಯಬಿಟ್ಟರಲು ಬಯಕೆಯಲಿ
 ಮುಗ್ಧೆ ಚಂಚಲೆಯಾಗಿ ಭುಲ್ಲವಿಸಿ ನಿಂತಿರುವೆ
 ಕಾಮವೇ ಪ್ರೇಮವಾಗಿ !

ಮಿಲನ

ಜೀವವೇ ಕಣ್ಣಾಗಿ ಕಾದು ನಿಂತಿಹ. ಮನದೊ
 ಛೊರತೆಯೊಂದಿ ನೂರು ಯುಗದ ಆಸೆ
 ಒಲವ ತೆಕ್ಕಿಗೆ ಮೈಯು ಹಸಿದು ಹಾತೊರೆಯುತ್ತಿದೆ
 ಎಲೆ ನಲ್ಲೆ, ಇದು ಪುರಾತನ ಪಿಪಾಸೆ

ಅಣುರೇಣುವೂ ಕೂಗಿ ಕರೆಯುತ್ತಿದೆ ನಿನಗಾಗಿ
 ಮಿಂಚಾಡೆ ಸಿಹಿಸೋವಿನಂಥ ಸೆಳೆತ.
 ಸೂರ್ಯ - ಚಂದ್ರರ ಬಂಧಿಸಿಹ ಮೋಹನವು ಇದುವೆ ;
 ನಮ್ಮನೂ ಸಂಧಿಸಲು ಇದರ ಎಳೆತ !

ನೀ ಬಂದೆ ; ಬೇರೊಂದು ಲೋಕವನೆ ಕರೆತಂದೆ !
 ಕಣ್ಣೊಳೊಡಮೂಡಿಹುದು ಎಂಥ ಭಾಷೆ ?
 ಈ ಅಂಶರವು ವಿರಹ. ಓಡು ಎದೆಗೊತ್ತುವೆನು -
 ಜೀವಸಮ್ಮಿಲನವೇ ಜೀವವಾಸೆ !

ನಾನು ಯಾರೋ, ನೀನು ಯಾರೋ !

ನಾನು ಯಾರೋ ನೀನು ಯಾರೋ
ಕಂಡು ಕೂಡಿ ಐದೋ ಅರೋ
ದಿನಗಳಷ್ಟೆ. ಅದರೂನು
ನಮ್ಮ ಸೆಳೆದ ಮೋಹವೇನು
ನಡುವೆ ಬಿಳಿದ ನೇಹವೇನು !

ಸಾವಿರಾರು ದಿನಗಳಿಂದೆ
ಅಡಿ ಓಡಿ ಕುಣಿದು ಬಂದೆ
ಜೀವವಾಗಿ ನಲಿದೆವೆನ್ನು
ವಷ್ಟು ಬಳಕೆ ಸಲಿಗೆ ಗುರುತು
ತಾನೆ ತಾನೆ ಬಿಳಿಯಿತು !

ಇಬ್ಬರೂನು ಇದ್ದು ಹೊರತು
ಜೀವವೆಲ್ಲ ಹೋಳು ಹೋಳು
ಬಾಳುವೆಯೇ ಹಾಳು ಹಾಳು
ಎನಿಸುವಷ್ಟು ಏಕ ಜೀವ
ವಾಗಿ ಜೀವ ಬಿರಿಯಿತು !

ನಾನು ನೀನು ಕೂಡಿದಲ್ಲಿ
ಹುಚ್ಚು ಹುಚ್ಚೆ ಹಿಗ್ಗು ಚೆಲ್ಲೆ
ಬಾಳ್ಗೆ ಭರತಿ ಬಂದ ಹಾಗೆ
ಮನಕೆ ಮನವು ಮಾರುವೋಗಿ
ಬೀರೆ ಕಣ್ಣೆ ತೆರೆಯಿತು !

ನಾನು ಯಾರೊ ನೀನು ಯಾರೊ
 ಕಂಡು ಕೂಡಿ ಐದೊ ಆರೊ
 ದಿನಗಳಷ್ಟೆ ಅದರೂನು
 ನಮ್ಮ ಸೆಳೆದ ಮೋಹವೇನು
 ನಡುವೆ ಬಿಳಿದ ನೇಹವೇನು !

‘ ಆ ಎತ್ತರ ಈ ತಗ್ಗು ’

ಆ ಎತ್ತರ ಈ ತಗ್ಗು
‘ ಅಯ್ಯೋ ’ ಎಂಬೀ ಹಲಬು ‘ ಆಹಾ ’ ಎಂಬಾ ಹಿಗ್ಗು -
ಜೀವವು ಜೀಕುವದೇಕೋ ಈ ಎರಡರ ಅಂತರದಿ
ವೀಳೇಳುವದೇ ಬಾಳಿಗೆ ಗತಿಯೆ ಭವ ಭವಾಂತರದಿ ?

ಎಲ್ಲಿಂದಲೋ ಬಂದೆವು ಇನ್ನೆಲ್ಲಿಗೋ ನಡೆದಿಹೆವಾವು !
ತುದಿಮೊದಲುಗಳೇನೋ. ನಡುವೆಯೆ ಪಯಣದ ನಗೆ - ನೋವು
ನೆಳಲಾಡುತ ತೊಳಲಾಡಿಸುತಿದೆ ಜೀವವನೆಳೆದಾಡಿ -
ಎನೋ ಏಕೋ ಹೇಗೋ ನಡೆದಿದೆ ಬಾಳಿನ ಮೋಡಿ !

ಚಿಕ್ಕೆಯ ಜಾತ್ರೆಯ ಜೀವದ ಸುತ್ತಲು ನೆರೆದಂತೊಮ್ಮೆ !
ಬೆಳಕಿನ ಕಣ್ಣೇ ಕಳೆಯಿತೊ ಎನೆ ಕತ್ತಲು ಇನ್ನೊಮ್ಮೆ !
ಎನಿದು ಎಂತಿದು ಎందు ನಿರುಕಿಸೆ ತೋರುವದೇನು ?
ಹುಟ್ಟಿನ - ಬದುಕಿನ - ಸಾವಿನ ಬಿಡಿಸದ ಒಗಟೆನೆ ತಾನು !

ಈ ಮಣ್ಣು ಬಾಳು

ಈ ಮಣ್ಣು ಬಾಳು ಮಸಣಕ್ಕೆ ಕೂಳು
 ಎದೆಯೊಡೆವ ಅಳುವು ಕೊನೆಗೆ
 ಬದುಕಿನಾ ಸುತ್ತು ಸಾವಿನಾ ಕುತ್ತು -
 ಈ ಬಾಳು ಲೀಲೆ ನಿನಗೆ ?

ಯುಗಯುಗಗಳೆಲ್ಲ ಉಸಿರಾಟವಿಲ್ಲ
 ದೊರಗಿಹವು ಮಣ್ಣು ಮರೆಗೆ
 ಸುಖಸ್ವಪ್ನ ಕಾಮಿ ! ಇದು ರುವ್ರಭೂಮಿ !
 ಹಸಿದಿಹುದು ನಿನ್ನ ಕೊಲೆಗೆ !

ಚೆಲುವಿದೆಯೊ ಇಲ್ಲಿ ಒಲವಿದೆಯೊ ಇಲ್ಲಿ
 ನಲವುನು ಇದೆಯೊ ಇಲ್ಲಿ.
 ಮುಗಿಲಿನಾ ಜೇನ ರುಚಿ ; ಆದರೇನು
 ಹಳಸುವವೋ ಬಾಯಿಯಲ್ಲಿ !

ಈ ನೆಲವ ನಂಬಿ ನಲಿದುಲಿನೆನೆಂಬಿ
 ನಗೆ ಮೂರು ದಿನದ ಹೂವು !
 ಆ ಕಂಪ ಹೂಳಿ ಇಗೊ ವಿಧಿಯ ದಾಳಿ
 ಭೀಳಿಡಲು ಬಂತು ನೋವು !

ಇದ ನುಂಗಬಹುದು ತಂಗಲೂ ಬಹುದು
 ಇಳೆಯಳಲನೆಲ್ಲ ಹೊತ್ತು -
 ಈ ಹೆಣ್ಣು ಕಣ್ಣು ಮಳೆಬಿಲ್ಲ ಬಣ್ಣ
 ನಂಬಿದರೆ ಬರದೆ ಮಿತ್ತು ?

ಇವು ದಿವ್ಯಲೋಕ , ಇದು ಭವ್ಯ ಲೋಕ :
 ಇರಬಹುದು. ಆದರೇನು ?
 ಇಗ್ಗಿ ನೆಲದ ತಾಯಿ ತೆರೆದಿಹಳು ಬಾಯಿ ! -
 ಪಯಣಿಗರೊ ಇಲ್ಲಿ ನಾವು !

ಕಣ್ ತೆರೆದವೇಕೋ , ಮಣ್ ಕರೆವುದೇಕೋ -
 ಇದು ಒಡೆಯದಂಥ ಗೂಢ !
 ಕಾದಿಹುದು ಗೋರಿ , ಬೀರಿಲ್ಲ ದಾರಿ -
 ಎದೆ ನಡುಕವೇಕೋ ಮೂಢ ?

• ಕಾಕೋರಿ

ನೆನೆದ ಕನಸ ಕಳಕೊಂಡ ನನಸ ಪಡೆದಂತೆ ಎನಿಸಿತ್ತಿಲ್ಲ
ಶಾಂತಿಯಂತರಾಳವನೆ ತುಂಬಿಹುದು ಬೆಳಕು ತುಳುಕಿ ಜಿಲ್ಲೆ

ಮಹಾಸತ್ತ್ವಗಳ ದಿವ್ಯ ಭವ್ಯ ಜೀವನವು ಆಹಾ ಇದುವೇ
ಇದರ ಸೋಂಕಿಗೆ ಜೀವ ಜೀರಿಕುತಿದೆ-ತಾನೆ ತಾನು ಅದುವೇ

ಮೇಲೆಡೆ ಹರಹಿದೆ ಸುನೀಲ ಗಗನದ ಧ್ಯಾನ-ಶಾಂತ ಮುದ್ರೆ
ಒಕ್ಕಟಗಳಲೂ ಸಾಗರೋದಕದ ನಿಮಿಲ ಯೋಗನಿದ್ದೆ

ಜೀವಪಥವೆ ತೆರೆದಂತೆ ಜೀವನಿಗೆ ಜೀವ ಮಳಲ ಕರೆಯು
ಬಾಣಂತಿನ ಜೇಟಿದ ಕರೆ ಬಂದಿತೊ ನೆಲಕೆನೆ ಅದೂ ತೆರೆಯು !

ಎಂಥ ಬೆಳಕು ಇದು ! ಜೀವ ನೆಲವುದೋ ದಿವ್ಯ ದೇಹ ತಾಳಿ
ಈ ಜೀವನದುಸಿರಂತೆ ಜೀವುತಿದೆ ಅಮೃತದಂಥ ಗಾಳಿ

ಬಣ್ಣ ಬಣ್ಣಗಳ ಬೆರಗು ಮಾತುಗಳ ಬುರುಗು ಇಲ್ಲಿ ಇಲ್ಲಿ
ಮಹಾ ಮೌನವೇ ಭಾಷೆ ನೀರವವೆ ಶಬ್ದ ಸುತ್ತಲೆಲ್ಲ

ನೆಲದ ಬಾಳೆ ಇದು ? ಎನುತ ದಿಗಿಲಿನಲಿ ಕಡಲ ತಡಿಗೆ ಬಂದೆ
ಸುಖದನಂತವೇ ನಿಲುಕಿದಂತಿರಲು ಜೀವ ಚಾಚಿ ನಿಂದೆ !

ಹಸಿರ ದೇವಿ

ಸುಳಿಗಳ ಸುಳಿಯಿತು
 ಪಿಸು ಪಿಸು ನುಡಿಯಿತು
 ಮರನಲಿವಾದಿವವು :
 ಬರುಗಾಳ ಬಂದಿತು
 ಎನ್ನೋ ಭೋರೊಂದಿತು
 ಮರ ತಲೆಯಾಡಿದವು

ಪಡುವಲ ನೀಲಿಯನ್ನೊ
 ಕಾಮುಗಿಲುಗಳೊಳೆ
 ಭರನೆ ಬಂದಿರಗದವು :
 ಹನಿಸೋನೆಗಳ ಹಣೆಸಿ
 ತಿರೆಯನೆಲ್ಲವ ತಣೆಸಿ
 ಬಾಂದಳದೊಳೊರಗದವು

ಸುಳಿವಿಲ್ಲದೆಯೆ ಸುಳಿದು
 ಹನಿಸರಗಳನಿಳಿದು
 ಹಸಿರದೇವಿಯರಳಿದಳು :
 ಗುಡುಗಿನ ತಾಳಕ್ಕೆ
 ಇಳಿಮಳೆಯ ಮೇಳಕ್ಕೆ
 ಕುಣಿಯುತ ತೆರಳಿದಳು

ಮೆಲು ಮೆಲು ಮೆಲ್ಲನೆ
 ಸೆರಗು ಸಲ ಸಲ್ಲೆನೆ
 ಚೆಲ್ಲಿತ ಚೆಮ್ಮಿದಳು ೧
 ನೆಲೆಯ ಗುಡ್ಡದ ಮೇಲೆ
 ಬೀಸಿ ಹಸಿರ ಬಲೆ
 ಹಸಿರೂಗರ ಹೊಮ್ಮಿದಳು

ಬೀಳು ಹೊಲಗಳೊಳೆಳೆದು
 ಅಲ್ಲಲ್ಲಿ ಸುಳಿಸುಳಿದು
 ಹಸಿರನೆ ನೆಗಿಸಿದಳು ೨
 ಬೆಳೆಯನು ಮೊಳೆಯಿಸಿ
 ತನೆ ತನೆ ಒಲೆಯಿಸಿ
 ಎಲ್ಲೆಲ್ಲೂ ನಗಿಸಿದಳು

ತೋಪು ತೋಟವ ಸೇರಿ
 ಹಸಿರಿನ ಸಿರಿ ಹೇರಿ
 ಹಚ್ಚನೆ ಹರಹಿದಳು ೩
 ಮರ ಮರ ತಳ ತಳರು
 ಮಳೆಯೊಳು ಮಿಳಿಮಿಳರು-
 ಹೊಸ ಜಗವನೆ ತೆರಹಿದಳು

ಬೇರಿಗಳ ಕಲಕಲಕಿ
 ಗಡಗಂಟೆ ಕುಲುಕುಲುಕಿ
 ಹೂ-ನಗೆ ಮಗ ಮಗಿಸಿದಳು ೪
 ಹುಲುಗಲ ಬಾಗಿ
 ಎಲೆಬಲೆಯಾಗಿಸಿ
 ತೊಂಗಲ ತೂಗಿದಳು

ಹುಲ್ಲೆಲಿಗೊಳು ಸೂಸಿ
 ಹಸಿರ ಹವ್ವನೆ ಹಾಸಿ
 ಮಣೆಮಣೆದು ಕೂಗುಕೂಗಿದಳು :
 ಎಲ್ಲೆಲ್ಲಿ ಹಸಿ ಹಸಿರು
 ಎಲ್ಲೆಲ್ಲಿ ಹೂ-ಕುಸುರು
 ತನ್ನೊಳು ತಾ ತಣೆತಣೆದಳು

ಮೋಡದ ಮುಸುಕೆಳೆದು
 ನಗೆಮುಗುಳನು ತಳೆದು
 ಇಸಿಯಳ ಲೀಲೆಯನು :
 ಇಣೆಇಣೆಕೆ ಹಣೆಹಣೆಕೆ
 ನಲಿವುಲಿವ ಕೆಣಕೆಣಕೆ
 ನೇಸರು ಕಂಡನು

ಬಳಬಳಗೆ ನಕ್ಕಿತು
 ಬಗೆ ಬಿಗ್ಗು ಉಕ್ಕಿತು
 ನಾಚಿ ತಲೆವಾಗಿದಳು :
 ನಲ್ಲಿ ನೋಡಿದನೆಂದೊ
 ಹುಚ್ಚು ಒಡಂಬಡೆಂದೊ
 ಎಲ್ಲೋ ಕಣ್ಣಿರೆಯಾದಳು

* ಮಧುಮಾಸ

ತಂಸೆಸಿತು ಮಧುಮಾಸದೀ ಬೆಳಗಿನೆಳಗಾಳ
ಹುಲ್ಲನ್ನು ಹಸಿಗೂಡಿ ಹಸುರಾಗಿರೆ
ಚಿಗುರಾಗಿ ಮೊಗವೆತ್ತಿ ನಳನಳಪ ಎಳವಳರು
ಒಳಮುದುರಿ ಹಸುಳೆತನದಲ್ಲಿ ತೋರೆ
ಈ ಮುಂದೆ ತುರುಮಂದೆ ಮಂದೆಗೋಡುವದಿಲ್ಲ
ಎನ್ನೊಂದು ಸೊಲ್ಲ ಸವಿ ಗೊಲ್ಲಿನುಸುರೆ !

ಹಚ್ಚಗಿನ ಹೊದಿಕೆ ಹೊದ್ವಿಹ ಬನದ ಸಿರಿಯಿಲ್ಲ
ಚಿಲುನೆ ಲಾವುಗೆ ಹಾರಿ ಹಾಡುವಾಗ
ಗಾನದುನ್ಮಾದವೇರಿದ ಜೀವವಾಳದಲು
ಗರಿವಡೆದು ನಿಗುರುತಿದೆ ಗಗನ-ವೇಗ
ಹಲವು ಕೋಗಿಲೆ, ಚಿಟ್ಟೆ, ಗುಬ್ಬಿ-ಗುಬ್ಬಿಚ್ಚಿಗಳು
ಕುಕಿಲುವವು ಚೀರಿ ಕರೆಯುವವು ಈಗ.

ಈ ಜವುಳು ನೆಲಗಳೇ ಕಿಕ್ಕಿರಿದ ಹಳುವುಗಳು—
ಚಿಲುವಿಳೆಯ ಮೊಗದ ಮೇಲಿನ ಕಲೆಗಳು—
ಪುಟವ ಕಾರಂಜಿಗಳ ಕದಕದಕೆ ಕಾವಲಿಹ
ಎತ್ತರದ ಕಟ್ಟಡಗಳಿಂದ ಮೇಲು.
ಅಹಹ ನಾನೇಕಾಗಿಯಾಗಿ ಕುಳಿತೆಣಿಸುವೆನು
ಒಂದೊಂದೆ ಬಾಗಿರುವ ಮರದ ಸಾಲು !

• ನಿಸರ್ಗ ದರ್ಶನ

ಅಂದು

ಧುಮುಕಿ ಮರುದನಿಗೈವ ನಿರ್ಯುರ ನಿನಾದವದು
ಮನದಿ ನೆಲಿಸಿತ್ತು ಸ್ಫೂರ್ತೋನ್ಮಾದವಂತೆ. ಉ-
ತ್ತಂಗ ಶಿಲೆ ನೀಲ ಶ್ಯಾಮಲ ಶೈಲ ಹಸುರು ಬನ-
ಗತ್ತಲೆಯು ತೀವಿದ ಗಭೀರ ನೀರವ ಕಾಡು
ಅವುಗಳಾ ನೈವಿಧ್ಯಮಯ ರೂಪ ವರ್ಣದಾ-
ನಿರ್ಭಾವಗಳು ಮನವ ಮೋಡಿಸಿದ್ದುವು.

ಕಳೆಯಿತು ಕಾಲ ; ಮೆಲ್ಲನೆ ಕಳೆದವಂದಿನಾ-
ನಂದ ತೀವ್ರೋಲ್ಲಾಸಗಳು ಜೀವ ಜುಮ್ಮೆನುವ
ಹರ್ಷೋನ್ಮಾದಗಳು. ಅವಕಾಗಿ ದುಗುಡವೆನಿ-
ಸದು ಎನಗೆ. ಆ ಕೊರತೆ ತುಂಬಿ ಬಂ-
ದಿಹವೆಂದು ಇನ್ನಿತರ ಹೃದಯ ಪರಿಪಾಕಗಳು.
ಯೌವನದ ಮುಗ್ಧತೆಯೊಳಿಂತೂ ಅಂತ್ಯವು. ನಿ-
ಸರ್ಗವನು ಹೊಸಸೋಟದಿಂದ ಕಾಣುವ ಕಣ್ಣು
ಪಡೆದಿಹೆನು.

ಜೀವ ಜಾತಗಳೆವೆಲ ಜೀವನಾಂತರದೊಳೋ-
ತಪ್ಪೊತವಾಗಿ ಮೌನದಲಿ ಮೊರೆಯುವ ಶೋಕ-
ಸಂಗೀತವನು — ಮನವ ವಿದ್ರವಿಸಿ ಮೃದುಲ ನಿ-
ರ್ಮಲವಾಗಿರುವ ಮ್ಲಾನಗಾಢವನು ಅಲಿಹೆನು.

* ಮಹಾಕವಿ ವರ್ಧನ್‌ನರ್ಥನಿಂದ.

ನವ ಭಸ್ಮ ಭಾವನಾನಂದದಿಂದಂತರಂ-
 ಗವ ತರಂಗಮಯವಾಗಿಪನಂಗರೂಪದನು-
 ಭಾವವನು ಎಂದೆಂದೊ ಪಡೆದಿಹೆನು. ಸೂರ್ಯಾಸ್ತ
 ಗಳ ಸ್ವರ್ಣವರ್ಣದಲೊ, ವರ್ತುಲಾವರ್ತದಲಿ
 ನರ್ತಪ ಮಹಾರ್ಣವದಲೋ ನಿತ್ಯ ಪ್ರವಹಿಸುವ
 ಪವನದಲೊ, ಗಗನದ ಸುನೀಲ ವೈಶಾಲ್ಯದಲೊ
 ಮಾನವ ಮನೋಮಂದಿರದಲೋ ನೆಲೆ ನಿಂತು
 ಅಖಿಲ ಜಗದಣುರೇಣುವನೆ ಸ್ಫುರಿಪ ದಿವ್ಯ ಜೈ-
 ತನ್ಯದಲಿ ತಲ್ಲೀನನಾಗಿಹೆನು.

ತಾಯನ್ನು ನೆನೆದು

೧

ಈ ಊರ ಬಿಡದೆನ್ನ ಬೆನ್ನ ಬಿಡದೀ ಬೇನೆ
ಪರ ಊರ ಸೇರಿದರೇ ನನಗೆ ವಾಸಿ
ಎಂದಿಲ್ಲಿ ಬಂದಯ್ಯ ತಾಯಿ ಜೀವವೆ! ನಿನಗೆ
ಪರದ ಊರೇ ಕೊನೆಗೆ ಆಯ್ತೆ ವಾಸಿ ?

ನೀವೆಲ್ಲೊ ಒಬ್ಬೊಬ್ಬ ರೊಂದೊಂದು ಕಡೆ ತಬ್ಬಿ-
ಲಿಗಳಾಗಿ ಹೊಟ್ಟೆ ಪಾಡಿಗೆ ಸನೆಯುತಿರಲು
ನಾನಿಲ್ಲಿ ಜೀವಯಾತನೆ ಪಡುತ್ತಿರಬೇಕು
ನಿಮ್ಮ ನೆನಹೇ ಸನೆಯ ಹಗಲು ಇರುಳು

ಒಂದೆ ಗೂಡಿನ ಹಕ್ಕಿ ನಾಲ್ಕು ದಿಕ್ಕಿಗೆ ಬೆದರಿ
ಅಲೆಯುವುದೆ ನಿಲಿಸಿ ನೆಲೆ ನಿಲ್ಲಬೇಕು ;
ಹೆತ್ತ ಜೀವವೆ ತನ್ನ ಅಕ್ಕರೆಯ ಹಾಲ ಮರಿ-
ಜೀವಗಳಿಗುಣಿಸಿ ಸಲೆ ಸಲಹಬೇಕು

ಅದರೇ ರಸಬಳ್ಳಿಯಾಗಿ ಬೆಳೆವುದು ಪಾಳು
ಜೀವನವದಾಗುವದು ತುಂಬು ಬಿಂಬ ;
ಸಂಸಾರ ಸುಕುಮಾರವಾಗಿ ಕುಸುಮಿಸಿದುದು
ಸುಖ-ಸಮಾಧಾನಗಳು ಮನೆಯ ತುಂಬ

ಎಂದೇನೋ ಗಾಳಗೋಪುರ ಕಟ್ಟಿ ನಾವೆಲ್ಲ
ಕೂಡಿರುವ ಎಂದು ಹಾತೊರೆದು ಬಂದು
ಈಗಾವ ಮುಗಿಲ ಮೀರಿರುವ ಗೋಪುರಕೆ ತಂ-
ಗಲು ನಡೆದ ಕಣ್ಣಿನ ದಾಟಿ ನಿಂದು ?

ಗುಣವಾದ ಮೇಲೆ ಮುತ್ತನ್ನು ಕೊಡುವೆನೆಂದಮ್ಮ
ಕೊಡುವ ಮೊದಲೇ ತನ್ನ ತೊರೆದರೆಂದು
ನೆನೆಯುತ್ತಿರೆ ನಿನ್ನೆ ಅಳಲುಕ್ಕುಕ್ಕಿ ಬರೆ ಹಸುಳೆ
ಬಿಕ್ಕಿದಳು ತಂಗಿ ಕಂಬನಿಯ ತಂದು

ಕರುಳನ್ನೆ ಹಿಡುಕಿದಂತಾಯಿತೆನಗೋ ತಾಯೆ !
ತರಳಿಯಾರ್ತಕೆ ಜೀವ ತಲ್ಲಣಿಸಿತು.
ತನ್ನಾತಿಶಯಕೆ ತಾ ಮೂಕವಾಗಿಹ ಶೋಕ
ಕೋಡಿಯೊಡೆಯಲು ಕೊರಳು ತುಂಬಿ ಬಂತು

೨

ಬಾಳೊದಲಿನಿಂದ ಮಮತಾಮಾಯೆಯಾಗಿ ಮೈ-
ಮನ ಮುತ್ತಿ ನಿಂತು ನಲಿಯುವ ಒಲವೇ !
ನಿನ್ನ ಪ್ರೇಮದ ಜೀವಸಂಜೀವಿನಿಯನೂಡಿ
ನೆಲ ಬಾಸ ಹೂತು ಹಿಗ್ಗಿಸಿದ ಚಿಲುವೇ !

ಮನದ ತಳಕೂ ಇಳಿಮ ತಣಿಸಿದಾ ಮಾತುಗಳು
ತಬ್ಬಿ ತಕ್ಕೈವೆಂದೆನುವ ನೋಟಗಳು
ನಿಮ್ಮನೇ ಬಳಸಿರುವ ಪ್ರೇಮವಾಹಿನಿಯಾಗಿ
ಸಲಹಿ ನಲಿಯುವೆನೆಂಬ ನಿನ್ನ ಬಾಳು

ಎಸಿದೇನಯ್ಯ ಹಾ ತಡೆ, ನಿಲ್ಲು, ತೆರಳದಿರು
ಎಂದೆನ್ನ ಜೀವ ಹೌಹಾರಿ ಒರಲಿ
ನಿನ್ನನೆದೆಗವಚಿಡಲು ಹಾತೊರೆಯುತಿರೆ ಬಾಡಿ
ಬೆಂಡಾಗ ಬೆಳಕಾರಿ ಬತ್ತಿತನಿತರಲಿ

ನೀನಿಲ್ಲ, ನೀನಿಲ್ಲ !-ಯಾರೆಂದರದನು ಹಾ-
ಗೆನ್ನದಿರಿ ಅಗೊ ತಾಯಿ ಬರುತಲಿಹಳು ;
' ಮುದ್ದು ರತುನಾ, ಬಂದೆಯಾ ಬಾರೊ ಬಾ ' ಎಂದು
ಹಗ್ಗಿ ಕಣ್ಣರಳ ಎದೆಯುಕ್ಕಿ ನಿಂದಿಹಳು !

ಅದರದೊ ಬರಿ ನೆನವು ! ಬರಿಯ ನೆನವಾದೆಯಾ ?
ನೀನಿಲ್ಲವೆನೆ ಬಾಳು ಗೋಳು ಗೋಳು !
ಕಂಡುಕಾಣುವ ಮೊದಲೆ ಕಣ್ಣು ಬೆಳಕನು ಸೆಳೆದು-
ದೀ ಭಯಾನಕ ರೂಢ್ಯ ಹಾಳು ಹಾಳು !

• ನೀನೆಲ್ಲಿ ? ' ಎಂದೆಂದು ಕೂಗಾಡಿ ಬರಿ ಜಯಲ
ದಿಕ್ಕೆಟ್ಟು ತೊಳಲಾಡಿ ಜೀವ ಗೋಳಡಲು
• ನೀನಿಲ್ಲ ನೀನಿಲ್ಲವಯ್ಯಾ ' ಎಂದೆನೆ ಬಾಸು
ಹೋ ಎಂದು ಮೊರೆಯುತಿದೆ ಅಕಲ ಕಡಲು !

‘ ಸ್ವಾತಂತ್ರ್ಯ ’-೧.

ಆವೇಶ

ಸೆರೆಯ ದುರ್ಗ ಉರುಳಿತಂದು
ಮುಕ್ತಿದ್ವಾರ ತೆರೆಯಿತು
ಭೂ-ವೈಭವದ ಪಾರವೇ
ಸುತ್ತಲೆಲ್ಲ ಹರಹಿತು !

ದಾಸ್ಯದ ಸಿರು ಕಟ್ಟಿನಲ್ಲಿ
ಗಾಸಿಗೊಂಡ ದೇಶವೇ
ದಿಗ್ಗನೆದ್ದು ಏರಿ ಬಂತು !-
ಮುಕ್ತಿಯ ಆವೇಶವೇ

ವೈಯ ಮನವನಾಳುತ್ತಿಹುದು
ಸೆಳೆದು ವಿಜಯ ಮಾರ್ಗಕೆ
ಲಗ್ಗೆ ಯಿಡಲು ನುಗ್ಗುತ್ತಿಹುದೊ
ಸುಖದ ಸಪ್ತಸ್ವರ್ಗಕೆ !

‘ ಸ್ವಾತಂತ್ರ್ಯ ’-೨.

ಬಿಡುಗಡೆ

ಆಹಾ ಬಿಡುಗಡೆ ! ನೀ ಬಂದಿಳಿದೆಡೆ
ಜೀವಿಜೀವಿಯು ಮರಳಿ ಹುಟ್ಟಿ
ನಿನ್ನ ಹೆಸರಿಗೇ ನಿನ್ನ ಉಸಿರಿಗೇ
ಎದ್ದಿವೆ ಬಾಳ್ವೆನ್ನನು ಮೆಟ್ಟಿ !

ಮಾನವನೀಗಲು ದೇವನೆ ಆಗಲು
ಸಾಕು ನಿನ್ನುಸಿರ ಸ್ವಚ್ಛಂದ-
ಮೈಮನವನ್ನು ಒಂದೆರಡೇನು
ಬಿಗಿದಿವೆ ನೂರ್ಸಾವಿರ ಬಂಧ !

ಎಂದಿಗೆ ಎಂದಿಗೆ ಕೊನೆ ಈ ಬಂದಿಗೆ ?-
ಪ್ರತಿ ಮಾನವ ವಿದ್ಯುತಿತಮತಿ ?-
ಈ ಹುಡಿ ಹುಳುವಿಗೆ ನೆಲಬಾನಳವನು
ಬಂದೀತಾಳಲು ಗರುಡ ಗತಿ ?

‘ ಸ್ವಾತಂತ್ರ್ಯ ’-೩.

ದೀಪೋತ್ಸವ

ಕತ್ತಲೆಯ ಸಿಂಗರಿಸಿ ದೀಪಮಾಲೆಯ ಕಂಬ
 ಸಾರುತ್ತಿವೆ ‘ ಸ್ವಾತಂತ್ರ್ಯ ಬಂತು ಬಂತು ’ !-
 ನೂರು ಜೀವಗಳ ಸೌದೆಯನುರಿಸಿ ಹೊಗೆ ಕಾರ್ಪ್ಪ
 ಗರಣಿ-ಬಂಬುಗಳೊ ಇವು, ಮರೆಯಲಿಂತು ?

ಇಗೊ *ಬೀದಿ ; ರಾಜಬೀದಿಯ ಕಳೆಯ ತಳೆದಿಹುದು
 ಇಕ್ಕಲಕು ಸಾಲುದೀಪಗಳ ಜಲ್ಲಿ-
 ಹಗಲಿಗೂ ನಡೆಯುವದು ಸುಲಿಗೆಗಳ್ಳರ ಕೊಳ್ಳೆ,
 ಒಕ್ಷ ಜೀವಗಳೊಡನೆ ಲೆತ್ತವಿಲ್ಲ !

ತಾಯಾಗಿ ಬರಲಿರುವ ಸ್ವಾತಂತ್ರ್ಯವಿದು ಬಂತೆ
 ಹಣದ ಮಕ್ಕಳ ಮನೆಯ ಸೂಳೆಯಾಗಿ ?
 ಒಳಗೊಳಗೆ ಕುದಿದಿದ್ದ ಜೀವ ಕನಲುವದು ‘ ಈ
 ಮೋಸ ಮಾಟವ ಸುಡುವೆ ಹೋಳಿಯಾಗಿ ’ !

* ಧನಿಕ ವರ್ಗದ ಎಲ್ಲ ಅನಾಚಾರಗಳಿಗೆ ಪ್ರತೀಕವಾದ ಮುಂಬಯಿಯ
 ಕಾಳಬಾದೇವಿ ರಸ್ತೆ.

‘ ಸ್ವಾತಂತ್ರ್ಯ ’-೪.

‘ ನಾವ್ ನಿರಂಕುಶರು ! ’

ಸಾಕು ಮಾಡೋ ನಿನ್ನ ಗುಲ್ಲ ಬರಿಯ ಜೈಜಯೆಂಬ ಸೊಲ್ಲ
ಮತ್ತೆ ಹುಂಬ ಕುಡಿತವ !
ನೇಲದ ಒಂದು ತುಂಡಿಗೇಕೋ ‘ ತಾಯೆ ’ ಎಂದು ಸಾಯಬೇಕೋ
ನಡೆಸಬೇಕೋ ಮಣಿತವ ?

ಇಲ್ಲೋ ಸಂತಸದ ಸಂತೆ !.... ಅಲ್ಲೋ *ಲಾ ಒಕೂನನಂತೆ
ತ್ರಾಣವಿಲ್ಲದೊರಗದೆ
ಹಸಿವೆ-ಹಾವ ತೆಕ್ಕೆಯಲ್ಲ ಹಿಂಡಿ ಹಿಳಿದು ಹಿಪ್ಪೆಯಾಗ
ಜನಜಂಗುಳ ಸೊರಗಿದೆ !

ಸೆಳೆ ಮಿಂಚಿನ ಕತ್ತಿ ಮಸೆಯೊ ಬರಸಿಡಿಲಿನ ಕೊಡಲಿ ಎಸೆಯೊ
ಈ ಬಂಧನ ಕಡಿಯಲು ;
‘ ನಾವೋ ನಾವ್ ನಿರಂಕುಶರು ಅಲ್ಲ ಅವನ ಇವನ ವಶರು ’
ಎಂಬ ಬೆಳಕ ಬೀಜ ಬಿತ್ತು
ಅದುನೆ ವಜ್ರ ವಿದ್ಯುತ್ತು-
ಸಾಕು ಸೆರೆಯನೊಡೆಯಲು !

* ಹೆಬ್ಬಾವುಗಳ ತೆಳ್ಳೆಯಲ್ಲಿ ಮಡಿದ ಒಬ್ಬ ಗ್ರೀಕ ಅರಸು.

ಸುಲಿಗೆಗಾರ

ಶತಮಾನಂಗಳ ಬಿಸಿರೂ
 ಬಂಜೇ ಬಂಜೇ !
 ಅದ ಹಾಳಾಗಿಸಿದನ ಉಸಿರೂ
 ನಂಜೇ ನಂಜೇ !
 ಇವ ಮಾನವನೋ ದಾನವನೋ
 ಆರಿವನಾರಿವನು—
 ತನ್ನಾಸೆಗೆ ಯುಗ ಗರ್ಭವನೇ
 ಹುಡುಗೂಡಿಸಿದವನು !

ದೇವರ ಮಕ್ಕಳೆ ಈ ಹಿಂಡು
 ಮಣ್ಣನ್ನು ಮೇಯುತ್ತಿದೆ ;
 ಮುಗಿಲ ಜೇನ ಹೀರಲು ಬಂದು
 ಹುಲ್ಲಿಗು ಸಾಯುತ್ತಿದೆ !
 ಹುಟ್ಟಿ ತಂದ ಆ ಬೆಳಕೆಲ್ಲೋ
 ನೋಯುತ್ತೆ ತೇಯುತ್ತಿದೆ !

ನರನ ದುರಾಸೆಯು ಎಲ್ಲೆಲ್ಲಿ
 ಹಬ್ಬಿತೊ ಅಲ್ಲಲ್ಲಿ
 ಆಳಲು ಸಾವಿರ ಬಾಳುಗಳ
 ಆಗಿಸಿತಾಳುಗಳ !
 ತಾಯಿ ನೆಲವ ಮಲತಾಯಿಯನಾಗಿಸಿತು
 ಶಿಶುಕೋಟಿಯ ಕೂಗಿಸಿತು !

ಬಿಂದು ಈ ವಸುಂಧರೆಯನ್ನೇ
 ಅಮೋಘವಾದ ಒರೆ ಎನ್ನೆ
 ಸೆಳೆಯುತು ನೂರಾರ್ ಮಿಂಚುಗಳ
 ಹೊಡುತ ಸಂಚುಗಳ !
 ಬಿಂಕಿಗೈಯ ಮುಂದಕ್ಕೆ ಚಾಚಿ
 ನಾಲ್ಕೆಸೆ ಬಾಚಿ
 ಬುಲಿ ಒಡಿದುಗೈದೂ ಅರದಿದೆ
 ಇನ್ನೂ ಅರದಿದೆ !
 ನರನಾಸೆಯು ಅರದಿದೆ !

ಯುಗಯುಗಗಳ ಗತಿ ಬಂತೆಲ್ಲೆ-
 ವಿಲಯದ ಹೊಂಚಿಲ್ಲೆ !
 ಬಾಸೊಡಲನು ಬರಿ ಸಿಡಿಲೇ ತುಂಬಿರುದ್ದು
 ಎರಗುವೆನೆಂದಿರುದ್ದು !
 ಹಾ ಮಾನವ್ಯದ ರಥವನ್ನೇ
 ನುಂಗುತ ಭಂಗಿಸಿತ್ತೇ -
 ನರನಾಸೆಯು ಬಾಯ್ತೆರೆದಿದ್ದು
 ಹಸಿವೆಯ ಹಿಂಗಿಸಿತ್ತೇ !
 ಶತಶತಮಾನಗಳ ಬಸಿರೂ
 ಬುಜೇ ಬುಜೇ !
 ಹಗಲೇರುವ ವೊಡಲೇ ಬಂತೇ
 ಸಂಜೆ ಸಂಜೆ !

ಇಲ್ಲಿಯ ಜೀವನ

ಜೀವನ ಮನಸಿನಂತೆ ಜೀವನ ಕನಸಿನಂತೆ
ಮೇಲೆ ಬಿತ್ತರಿಸಿಹುದು ನೀಲ ಬಾನು
ಕೆಳಗೆ ಕಂಡರೆ ಕೊಳಚೆಯಲ್ಲಿ ಹೊರಳಾಡುತ್ತಿದೆ
ಮನುಜ ನಡೆಸಿಹ ಹಂದಿ-ಬಾಳು ತಾನು.

ನಡುವಿಲ್ಲಿ ಸುಖವೆ ಜೀವಕೆ ಮತ್ತೆ ? ಇದು ಕಣಾ
ಮೂರು ಮಾಳಿಗೆ ಎತ್ತರದ ತ್ರಿಶಂಕು
ಹಾದಿಬೀದಿಗಳಲ್ಲಿ ಮನುಕುಲದ ಬೀಳ್ಗತೆಯೆ
ಹರಹರಲು ಮನವು ಅನುದಿನವು ಮಂಕು.

ಇಲ್ಲಿಯ ' ಚೆಲುವ ' ನೇನು ಬಣ್ಣಿಸಲಿ ? ಇಗೊ ' ಉಷೆ ' ಯು!
ಕಳೆಗೆಟ್ಟ ಮೂಡಲಲಿ ಬೂದಿ-ಬೆಳಕು
ಇದ ಸ್ವಾಗತಿಸೆ ಎದುರು ದೂಳಿಡಿದ ಮರದಲ್ಲ
ಹಕ್ಕಿ, ಕೇರಿಯ ತುಂಬ ನಾರುಕೊಳಕು.

ಮತ್ತೆ ಹೊರಟಿತು ನರನ ಹಿಂಡು ಹುಸಿ ಬವಣೆಯಲಿ—
ಎಕೊ ಎನೋ ಬಾಳ್ವೆವೆಂಬ ಛಲವು !
ಈ ಕಿಕ್ಕಿರಿದ ಮನೆಯ ಸಾಲು, ಈ ಹೊಗೆ ಹೊಲಸು —
ಬೇನೆ ಬಿದ್ದಿಹುದಿಲ್ಲಿ ಬುವಿಯ ಚೆಲುವು !

ಮತಿಗೇಡಿ ಮಾನವನ ಗತಿಗೇಡಿ ಬಾಳಿದುವೆ
ಇಂಥವನು ಇದ್ದರಿರದಿದ್ದ ರೊಂದೆ.
ಈ ದುರಂತವ ನೆನೆಯುತ್ತಿರಲು ಮನಕೆನಿಸುವದು
ಎನೇನು ಕಾದಿಹುದೊ ಇನ್ನ ಮುಂದೆ ?

ನೆಲದ ಮಗ

ಅಗೋ ನೋಡು ಬರಟು ಮರ
 ವಿಚಾರವಾಗಿ ನಿಂತಿದೆ
 ಸುತ್ತಲಿಲ್ಲ ಬರಟು ನೆಲ
 ಹಾಳುಗನಸಿನಂತಿದೆ.
 ಈ ಬಂಜೆ ಪಾಳನಲ್ಲ
 ಹೇಗೋ ಬಿತ್ತಿ ಹೇಗೋ ಬಿಳಿಸಿ
 ಹಸಿವೆಯೆಂಬ ಶಾಪವನ್ನು
 ಹುಟ್ಟಿಬಂದ ಪಾಪವನ್ನು
 ತೊಡೆಯಲೆಂದು ತೋಳಲಿ ಸೋತು ನಿಂತ ನೆಲದ ಮಗನದೋ !

ಶತಮಾನಗಳು ಸವೆದೊ
 ಹಡೆದುದೇನು ಪಡೆದುದೇನು
 ಈ ಆಕೃತಿ, ಈ ವಿಕೃತಿ!-
 ಈಸು ಕಾಲ ನಡೆದುದೇನು ?
 ಯುಗಯುಗಗಳ ಶೂನ್ಯವೇ ಇವನ ಕಣ್ಣೊಳಗಿದೆ
 ಯುಗದ ಭಾರ, ಜಗದ ಭಾರ ಬೆನ್ನಮುಂದು ಬಿಳೆದಿದೆ
 ಅಸೆ ಎಂದೋ ಸತ್ತಿದೆ
 ಬೆಳಕು ಎಂದೋ ಬತ್ತಿದೆ.
 ಹಸಿವೆಯನ್ನೂ ಜೀವತನ್ನೂ ತಿಳಿದು ಎಂಬ ಕಾಟಕೆ,
 ಈ ಬಂಜೆಮಣ್ಣೂ ಅನ್ನವೀವೆನೆಂದು ಕರೆವ ಮಾಟಕೆ,
 ಜೊತೆಯ ದನಕೆ ಅಣ್ಣನಾಗಿ
 ನೊಗವ ಹೊತ್ತು ಸುತ್ತುತಿಹನು.
 ನವೆದು ನಿರ್ವಿಣ್ಣನಾಗಿ
 ಹಾಳು ನೆಲವ ಬಿತ್ತುತಿಹನು
 ದುಡಿದು ಸೋತ ನೆಲದ ಮಗನು !

ಗಾಳಿ ಬೆಳಕು ನೀರು ನೆಲವು ಅಳಲೆಂದು ಬಂದ ಚೆಲುವು
ದೇವಾಂಶನು ಇವನೆ ಎನು ?

ಚಿಕ್ಕ ಬಳಗ ತುಳುವು ಹಾದಿ ಹಿಡಿದು, ಬಾನು ಒಯ್ಯಲಿ ಬೀದಿ
ಯಲ್ಲಿ ಬಲವನರಸೆ ಬಂದ
ದೇವ ಸಂಭೂತನೇನು ?

ಅನಂತದೊಂದು ಉಸಿರಸೋಂಕಿಗಾಗಿ ಒಯ್ಯಲಿ ತನ್ನದು ತೇಂಕಿ
ಬಂದ ಜೀವನಿವನಿ ಎನು ?

ಈ ವಿರೂಪ ಕುಂಡರಯ್ಯಾ ಎವೆಯು ನಡುಗಿ ಮುಲ್ಲೆನುವದು
ಇದನು ಸುಲಿದ ಇದನು ತುಳಿದ ನರನೆದೆ ಕಲಾ ಕಲ್ಲೆನುವದು
ಈ ಗಾಣದೆತ್ತಿಗೇನು

ನಿಮ್ಮ ವೇದ, ಉಪನಿಷತ್ತು, ವಿಜ್ಞಾನದರ್ಶನ,
ಗಾನಲಹರಿ, ಚಿತ್ರಲಿಪಿತ, ಸತ್ಯದಮೃತ ಸ್ವರ್ಗನ ?
ಒಂದೆ ಒಂದೆ ಒಂದೆ ಒಂದೆ

ಜಗದ ಕುರುಡು ಸ್ವಾರ್ಥವೊಂದೆ
ಇವನ ಮೈಯನುಂಡಿತು, ಇವನ ಜೀವ ಹುಂಡಿತು
ಅದನೆ ಅದನೆ ನೆನೆದು ರಹಸಿ ಇವನ ಮೌನ ಕೂಗುತ್ತಿದೆ
ಇಳೆಯನಾಳ್ವ ಬಲವಂತರ ಕೈವಾಡಕೆ ರೇಗುತ್ತಿದೆ
ನೋಗವನೆತ್ತಿ ಒಗೆನೆನೆಂಬ ಯೋಚನೆಯ ನೂಗುತ್ತಿದೆ

ಎಳಲಿಹುದು ಎಳಲಿಹುದು
ಒಂದು ದಿನದಲೇಳಲಿಹುದು
ಈ ಹಸಿದ ಮೈಯೂ, ಕುಸಿದ ಕೈಯೂ ಕನಲಿ ಕರಳಿ ಎಳಲಿಹುದು
ಬಿರುಗಾಳಿಯ ಕೂಗಿನಿಂದ
ಮೂಜಗವನೆ ನಡುಗಿಸುತ್ತ
ನೆಲಮೊಡೆಯರ ಕೇಳಲಿಹುದು !

ತನ್ನ ತುಳಿದ ಸುಲಿದ ಕತೆಗೆ ಒಂದುತ್ತರ ಕೇಳಲಿಹುದು !

ಯುದ್ಧ

ಯುದ್ಧ ಬಂತು ! ಯುದ್ಧ ಬಂತು !
 ಮಾನವನೋ ವಾನವನದೋ ದೇವನನ್ನ ಮೆಟ್ಟಿ ನಿಂತು
 ಬಾಸ ಬಯಲ ಗದಸಿ
 ಮೇದಿನಿಯನು ಅದರಿಸಿ
 ಕಾರ್ಗಡಲನು ಬೆದರಿಸಿ
 ದೇವ ಸಲಹೆ ಕಾಯ್ದರನು ತಾನೊ ಸುಲಿಹು ಕೊಲುಕೆನೆಂದು
 ಕಾನ ದೇವರಕ್ತಿಗಿತ ಕೊಲುವ ಕೈಯೆ ಮಿಗಿಲು ಎಂದು
 ತನ್ನ ಕೈಯೆ ಮಿಗಿಲು ಎಂದು
 ಮೂವರಿಸಿ ಬೀಗಿ ನಿಂದು
 ಸೇಡ ಮೋರೆ ಗಂಟಿನಿಕ್ಕಿ
 ಕೊಲೆಯ ಕಣ್ಣು ಹೊಂಚ ಶಾಕಿ
 ಬಾಂಬಯಲ ತುಂಬ ಬರಿಯ ಬಾಂಬರುಗಳ ಹೊಡೆನಲಿಸಿ
 ಬೆಂಕಿ-ಬೀಜಗಳನೆ ಬಿತ್ತಿ
 ಭುಗಿಲೆಂದು ಜಗಿವ ಜ್ವಾಲೆಗಳ ಕೆರಳಿದ ಬೆಳೆಯನೆತ್ತಿ
 ಇಳೆಯ ಚೆಲುವೊ ಹುಲ್ಲುಕರಿಕೆ
 ಯೆಂದು ಅದನು ಕರಿಕುವರಿಸಿ,
 ಇಳೆಯ ಒಲವೊ ಬಂಡೆ ಬಯಕೆ
 ಯೆಂದು ಅದನು ಹಿಂಡಿ ಹೀಡು,
 ಇಳೆಯ ನಲವೊ ಬರಿಯ ಬವಣೆ
 ಯೆಂದು ಅದಕೆ ಉರುಲುನಿಕ್ಕಿ
 ಶಾಕಿ ಸಲಹುವವನ ಮೇಲೆ ಸುಟ್ಟು ಗೆಲುವ ತೋರಿದ !
 ಮನೆ-ಮಂದಿರ ಮೆರೆಯುವಲ್ಲಿ ಮಸಣಾಭಾಯೆ ತೂರಿದ !
 ಕಿರಿಯೆದೆಯದೊ ಕಂಡವಾಯ್ತು
 ಬಂದುದನ್ನೆ ಸುಂಗಲೆಂದು ಬಾಯ್ತೆರೆದ ಕೊಂಡವಾಯ್ತು !

ಈ ಬೆಂಕಿ ಮಡುವೊಳಯ್ಯೊ
 ದೇಶ ಹುರಿದು ಹೊರಳಿದುವೊ
 ಹೊಳಲು ಚೀರಿ ಉರುಳಿದುವೊ
 ಜೀವ ಜಾತಿ ನರಳಿದುವೊ
 ಬೆಂದು ಉರಿದು ಒರಲಿದುವೊ !

ಈ ವಿಶ್ವನೇಷ-ಮದವದೇರಿ ಹಿಗ್ಗಿ ನಕ್ಕನಲಾ
 ಅದೊ ರಕ್ಕಸ ನಕ್ಕನಲಾ
 ಉರಿ-ನೀರನೆ ಬಿಡುತ ಅವನ ಕೆನ್ನಾಲಗೆ ನೆಕ್ಕಿತಲಾ !
 ನಾಲ್ಕೂ ದಿಕ್ಕು ನೆಕ್ಕಿತಲಾ !
 ಅವನ ವಿಷದ ಉಸಿರ ಹಬೆಗೆ ಹಸಿವೆ ದಾಳ ಇಟ್ಟಿತೋ
 ಕಾಲವಾರದಂತೆ ಬೀಸಿ ಬಂದು ಪ್ರಾಣ ತಟ್ಟಿತೋ
 ಅದರ ರುಕ್ಷಸ್ವರ್ಣಯ್ಯೊ ಜೀವಸಲೆಯೆ ಬತ್ತಿತೋ
 ಬೆವತು ಬಾಡಿ ಬೆಂಡಾಗಿ ಜಗದ ಜೀವ ಸತ್ತಿತೋ !
 ಹರಣ ಹೀರಿ ಹೆಣವ ಮಾಡಿ
 ತಿರಿಯನುರಿಸಿ ಚಿತೆಯ ಹೂಡಿ
 ಸುಡುತ ಭೂತಲೀಲೆಯಾದಿ
 ಹುಚ್ಚಿದ್ದು ಮಣೆದನು
 ಕೊಲುನ ದುಂದಿನಲ್ಲಿ
 ಕಾಳನಂತೆ ಕುಣಿದು ತಣೆದನು !

×

×

×

×

ಅದರೇನು ಅದರೇನು
 ಗಾಳಿ ನೀರು ನೆಲವು ಬಾನು
 ರಾವು ಬಡೆದು ನಿಂತರೇನು
 ಏನು ಕಾಲವೆಂತು ತಡೆವುದೀ ಪಿಶಾಚ ನರ್ತನ ?
 ಹುಂಬ ಮೈಯ ಕಸುವು ಮುಕ್ಕಿ
 ಮುರಿವ ಕಾಯಕಕ್ಕೆ ಸೊಕ್ಕಿ
 ಕೊಲೆಯ ಕಾವೆ ನೆತ್ತಿಗುಕ್ಕಿ

ಸುಡುವ ತನ್ನ ಕೈಯ ತಾನೆ ತಲೆಯ ಮೇಲೆ ಇಟ್ಟನು
 ಹುಚ್ಚು ಕುಣಿದು ಕೆಟ್ಟನು
 ಭವ್ಯಾಸುರನಂತೆ ಬುಡಿಯಾಗಿ ಉರುಳಿ ಕೆಡೆದನು
 ಮಾನವನೊಳ ದೇವನನ್ನು ಮೆಟ್ಟಿ ಕುಣಿದ ದಾನವನದೊ
 ತಾನು ಹೊತ್ತಿಸಿಟ್ಟ ಕೆಂಡದುರಿಯ ತಾನೆ ಕೊಡೆದನು !
 ಯುದ್ಧ ಬೀತು ಯುದ್ಧ ಹೋಯ್ತು
 ಯುದ್ಧ ಹೋಯ್ತು ಯುದ್ಧ ಹೋಯ್ತು !

ಭಯದ ಗೀತ

ಭಯದ ಗೀತ ಹಾಡು ಕವಿಯೆ, ಲಯದ ಗೀತ ಹಾಡು
ಅಣುವಿನಂಥ ಅಣುವು ಕೂಡ ಕೊಲಲು ಬಂತು ನೋಡು !

ಮನದ ವಜ್ರಮುಖವನೊತ್ತಿ
ಇಳಿಯ ಹೂವಿನಂತೆ ಮೂಸಿ
ಅದರ ಎದೆಯ ರಸವನೀಂಟಿ
ಅದರ ಸವಿಯ ಅದರ ಕಟಿಯು
ಅರುಹಬೇಕು ಎನ್ನುತ್ತಿರುವೆ

ಮೇಲೆ ಕೆಳಗೆ ಅತ್ತ ಇತ್ತ
ತಿರುವಿ ನಿನ್ನ ಯಕ್ಷನೇತ್ರ
ಬಾಳೆತ್ತರ ಬಾಳಿನಾಳ
ಅಳಿಯಬೇಕು ಎನ್ನುತ್ತಿರುವೆ

ಎನಿತು ರವ್ಯ ಅನಿತಗಮ್ಯ
ನೇನಿದಾವ ಲೀಲೆಯೋ !
ಇದರ ಗೂಢವರಿಯಬೇಕು—
ಅಹಾ ಅಹಾ ಅಷ್ಟೆ ಸಾಕು
ಎಂದು ತವಕ ಪಡುತ್ತಿರುವೆ

ಅಗೋ ನೋಡು ಬಂತು ಬಂತು ನಿನ್ನ ಚಿಂತನಕ್ಕೆ ಅಂತ
ಇನ್ನು ಚಿಂತೆ ದಿಗ್ವಿಗಂತ
ವೇರಿ ಮುತ್ತಿ ಮುಸುಕಿಬಹುದು !

ನಿಂತ ನೆಲವೆ ಸಾವ ಹೆತ್ತು ನುಂಗಲಿರುವದಾಕೆ ನಾಳೆ—
ಚೀರು 'ಕೊನೆಯು ಬಂತು' ಎಂದು ಜಗದ ಜನದ ಕಿವುಡ ಸೀಳೆ !

‘ ಕಾಲಕೊಡೆನ ನನೆಯು, ಗೊನೆಯು
ನರನು. ಇವನ ಕೈಯ: ಕೊನೆಯು
ನಾಕಹನ್ನೆ ನಿಲುಕಲಿಹುದು ಇಂದು ನಾಳೆ, ಎಂಬ ಸುಳ್ಳು
ಇನ್ನು ಮರೆಯೋ. ‘ಕಡೀ ಕೊಲ್ಲು’ ಎಂಬುವನ್ನೆ ನರನು ಬಲ್ಲ !—
ಅಂತೆ ಕೂಗಿನಳತೆಯಲ್ಲಿ ಎಲಯ ಬೀಡ ಬಿಟ್ಟಿತೆಂದು !
ಸೋಲ್ಲಸುಯು ಬೇಡ; ಚೀರು, ಕೊನೆಯ ಬಂತು ಕೇಳಿರೆಂದು

‘ ಆದರಯ್ಯೋ ಇಗೋ ಇಲ್ಲಿ
ಅಂತರಂಗ ರಂಗದಲ್ಲಿ
ಚಿತ್ತದಾಥ ಚಿತ್ತಲೇಬಿ
ಉಪಯಂಥ ಮೋಹಮೇಬಿ
ಬರೆವರಹಾ ದಿವ್ಯರೇಬಿ
ಅವುದೋ ಸ್ವರ್ಣ ಸಮರ್ಕಂದಕೆ,
ಎಂದು ನೆನಿಸಿ ಮರುಗಬೇಡ
ಇಲ್ಲದಾಥ ಕನಸಕಟ್ಟಿ ಒಡೆಯಿತೆಂದು ಕೂರಗಬೇಡ

ಆದರೆಲ್ಲ ಆಗಬಹುದು
ಆದರದನು ಗೈವರಾರು ?
ಮುಗಲ ಮಲರ ಮೂಸಬಹುದು
ಕೈಯ ಚಾಚಿ ಕೊಯ್ಪರಾರು ?
ಹಗಲು ಇರುಳು ಹಿಗ್ಗಿ ನನ್ನವನ್ನೆ ಉಣ್ಣಬಹುದು ಅದನು
ಬಿತ್ತಿ ಬೆಳೆಸಿ ಒಯ್ಯರಾರು ?
ಬಿತ್ತಿ ಬೆಳೆಯ ಬಂದ ನರನೆ
ಶಾಪಮೂಢನಂತೆ ಇಂದು

ಕಾಳನೊಡನೆ ತಿಳಿಯಾಡ
ಲೆಂದು ಕೈಯತಟ್ಟಿ ನಿಂದು
ಕೂಗಿ ಕೆಲವನೆಂದ ಮೇಲೆ

ಮುಗಿಯ ಬಂತು ಕತೆಯು ! ಪ್ರಳಯವೆರಗಿ ಗುಟ್ಟುರು ಹಾಕೆ,
ಬೆದರಿ

ನರನ ಪಿಳ್ಳೆಯೊಂದು ಬಿಡದೆ ಚೆಲ್ಲಿ ಪಿಲ್ಲಿಯಾಗಿ ಬೆದರಿ
ಮಣ್ಣೊಳಗಲಿಹುದು, ಅಕೋ ಬಂತು ಬಂತು ಕೇಡು !
ಭಯದ ಗೀತೆ ಹಾಡು ಕವಿಯೆ, ಲಯದ ಗೀತೆ ಹಾಡು !

ಶಾಂತಿಗೀತೆ

ಗಾಳಿ ಬಿತ್ತಿ ಬಿರುಗಾಳಿಯ ಜೆಳೆಸಿ
 ಉರಿಯನುತ್ತು ಹೆಬ್ಬರಿಯನೆ ಮೊಳೆಸಿ
 ಎಸಿದು ಹ.ಹ.ಕುವೆ ಮನುಕುವರ !
 ಇಲ್ಲದ ಭೂತವ ಕರೆಯಿಸಿ ತಂದೆ;
 ತನ್ನ ತನ್ನವರ ಕಾವೆನು ಎಂದೇ
 ಕೊಲಲು ನಿಂತೆ ನೀ ನಿನ್ನವರ !

ಸ್ವಬ-ಶಾಂತಿಗಳನು ನಿರಿಸುವೆಯಲ್ಲೇ ?
 ಅದಕ್ಕೇಕೆ ವಿಧ್ವಂಸನ ಲೇಲಿ ?
 ಕೈ ನಡೆವನಕವು ಕಡಿವ ಪಣ ?
 ಉರಿಯುವೆ ತರೆಯುವೆ; ಎಸಿದು ನಡೆಯೇ ?
 ಚೀರುವೆ ಹಲುವುವೆ ಮುಗಿಲೆದೆಯೊಡೆಯೇ ?
 ನರಕುಲವೇ ಅರಿಸುತ್ತ ಹಣ !

ನಿನ್ನ ಹಸಿವೆ ನಿನಗಾಯಿತೆ ಮುಳುವು
 ಅನ್ನದ ಬನ್ನದಿ ಹುಟ್ಟಿತೆ ಅಳುವು ?-
 ಬಾಳಲೆ ಗೋಳಿದು ಎಂಬೆಯಲಾ ?
 ಜೀವನ ಲಾಲಿಸಿ ಪಾಲಿಸಿದಳೆಯು-
 ಹಬ್ಬಲು ಹಗೆ-ಹೋರಾಟದ ಬೆಳೆಯು-
 ಸಾವಿನ ನೋವಿನ ಹಾಳುಹೊಲ !

ಜೀವಕುಲಕೆ ನೆಲವೆಲ್ಲವು ಅನ್ನ
 ಅದನೆಲ್ಲವ ನೀನೊಬ್ಬನೆ, ಅಣ್ಣ
 ಮಂಗಳು ನಾಲಗೆ ಚಾಚಿದರೆ

ಮರಳಿ ನಿನ್ನನದು ನುಂಗದೆ ಇಹುದೇ
 ನರಳಿ ಒರಲಿದರು ತುಂಗಲು ಬಹುದೇ
 ನೆಲಮುಗಲನು ಉರಿ ಬಾಚಿದರೆ ?

ಪಾಲುಗಾರಿಕೆಯ ಕೊಲೆಪಾತಕವೋ
 ದಾಯಾದಿತನವೆ ಕುಲಘಾತಕವೋ !-
 ಕುದಿಕುದಿದಿದ್ದಿತು ನೆಲದಿದೆಯು
 ಬಾನ್ ಕನಲಿತು ಮರಣದ ಕರೆ ಕೇಳಾ
 ಕಡಲ್ ಕೆರಳ ತೆರೆನೊಂಕಿತು ಬೀಳಾ
 ನೀನೇ ನಿನ್ನಯ ಹತವಿಧಿಯು !

ಹೆತ್ತೊಡಲಿಗೆ ನೀ ಎರಡನು ಬಗೆದೆ
 ಒಡಹುಟ್ಟಿದವರ ತುತ್ತನು ತೆಗೆದೆ-
 ತಿನ್ನುವನ್ನವೆ ತಿನ್ನಲು ಬಂತು !
 ಭುಗಲಿನೆ ಹತ್ಯಾಕಾಂಡದ ಕುಂಡ
 ಹಾ ಹಾ ಸ್ವಾಹಾ ಈ ನರಪಿಂಡ !-
 ಅದಿಯಲೇ ಅಂತವೆ ಇಂತು ?

ವಿಜ್ಞಾನವೋ ಅದು ಯಕ್ಷನ ಕಣ್ಣು
 ವಿಶ್ವವೆ ತೆರೆವುದು ತನ್ನೆದೆಯನ್ನು-
 ಹರುಹುತು ಅದೊ ಹಿಗ್ಗಿನ ಹಾದಿ !
 ರಕ್ಷಣಕಲ್ಲದೆ ಭಕ್ಷಣಕನಲು
 ಮುಕ್ಯಣ್ಣನ ಕಣ್ಣಿನ ಉರಿಹೊನಲು
 ಹರಿಯತಲಾ, ನೀ ಹಿಡಿಬೂದಿ !

ನೀ ಬಗೆವರೆ ಮಣ್ಣೇ ಹೂ-ಹಣ್ಣು
 ನೆಲದಲಿ ನಾಕವೆ ತೆರೆವುದು ಕಣ್ಣು
 ವಿಶ್ವಕರ್ಮನೋ ನೀ ಮನುಷ್ಯಾ !

ಹದನೇಕೋ ನೀ ಮರೆದೆ ತೊರೆದೆ
ಕೋಲೆ ತಲೆಗೆರೀರಿ ಸಾವನೆ ಕರೆದೆ-
ತಗಲಿತೆ ಅತ್ಯಾಹುತಿಯ ರುಜಾ ?

ನಿನ್ನಾಳವ ನೀ ಧುಮುಕಿ ಅಳೆದೆಯಾ
ನಿನ್ನೆತ್ತರಕೂ ಎದ್ದು ಬೆಳೆದೆಯಾ
ಸಿಲುಕಿತೆ ನಿಲುಕಿಗೆ ನಿನ್ನಗಲ ?
ಎಂತಹ ಭವ್ಯಸ್ವರೂಪನೂ ನೀನು !
ತೋರೋ ನಿನ್ನ ವಿಭವ ವಿಲಸವನು-
ಕಾದಿಹ ಜಗ ಕಾಣಲಿ ದಿಗಲ

ಯುಗಯುಗಗಳು ತಪ್ಪಿದವೋ ಪಡೆಯಲು ನಿನ್ನಾ
ಹುಸಿಯೇ ಭೂಮಿಯ ಬಸಿರಿನ ಬಯಕೆಯ ಬನ್ನಾ ?
ಜಗದಾಸೆಗಳೋ ಕುಳಿತವೆ ನಿನ್ನನೆ ನಂಬಿ !-
ಎಂದಿಗೆ ಆ ಅಮೃತೋದಯ ಬಗೆ-ಬಾನ್ ತುಂಬಿ ?
ಬರಿ-ನೆನಪಿನ ಬಳುವಳಿ ಬಿಡುವರೆ ಈ ಧರೆಗೆ ?
ಎಳೆ ನಡೆ ಓಗೊಡು ಕಾದಿಹ ಕಾಲದ ಕರೆಗೆ
ಕಾದಿಹ ಕಾಲದ ಕರೆಗೆ !

ಗಂಗಾಧರ ಚಿತ್ತಾಲ : ಹುಟ್ಟಿದುದು ಉತ್ತರ ಕನ್ನಡದ
 ಹೊಸಬಳ್ಳಿ. ಕುಮತಾ, ಧಾರವಾಡ, ಸಾಂಗ್ಲಿಗಳಲ್ಲಿ ಶಿಕ್ಷಣ
 ಪಡೆದು ಇಂಗ್ಲಿಷು ಸಾಹಿತ್ಯವನ್ನೇ ಮುಖ್ಯ ವಿಷಯವಾಗಿಟ್ಟು
 ಕೊಂಡು ಬಿ. ಎ. ಪರೀಕ್ಷೆಯಲ್ಲಿ ಅನರ್ಸ ಆಗಿದ್ದಾರೆ. ಸದ್ಯ
 ಇವರು ಇರುವುದು ಮುಂಬೈಯಲ್ಲಿ. ವಯಸ್ಸು ೨೫.

ಮೇಟ್ರಿಕ್ ಪರೀಕ್ಷೆಯಲ್ಲಿ ಮುಂಬೈ ಯುನಿವರ್ಸಿಟಿಗೆ
 ಮೊದಲನೆಯ ಸ್ಥಾನದಿಂದ ಕೀರ್ತಿವೆತ್ತ ಚಿತ್ತಾಲರು ಕೇಂದ್ರ
 ಸರ್ಕಾರದಿಂದ ಮೊದಲನೆಯ ವರ್ಗದ (Class I) ಅಧಿ
 ಕಾರಕ್ಕೆ ಆಯ್ಕೆಯಾಗಿದ್ದಾರೆ.

ಮುಂಬೈ ಜೀವನದ ದಿಡ್ಡದಿವಲ್ಲಿ ತಮ್ಮ ಸ್ವಲ್ಪ ಹಾದಿಕೊಂಡ
 ಕವನಗಳಲ್ಲಿ ಇಷ್ಟನ್ನು ಇಲ್ಲಿ ನೀಡಿದ್ದಾರೆ. ಇಂದಿನ ರಾಜಕೀಯ,
 ಮಾನವಿಕತೆ, ಅರ್ಥಿಕತೆ, ವೈಯಕ್ತಿಕ ವಿಷಮತೆಗಳ ಅಂಶನೆಯ
 ಸಮಯದ ಕಾಲದ ಕವಿ' ಎಂಬ ಪ್ರಥಮ ಕೃತಿ.

